

DURAKLAMA DÖNEMİ SİYASİ İLİŞKİLER

OSMANLI - İRAN İLİŞKİLERİ	OSMANLI - VENEDİK İLİŞKİLERİ	OSMANLI - LEHİSTAN İLİŞKİLERİ	OSMANLI - RUS İLİŞKİLERİ	OSMANLI - AVUSTURYA İLİŞKİLERİ
<p>III. Murat Dönemi Sebebi: Şah II.İsmail'in Amasya Antlaşmasını bozarak, Anadolu halkını Osmanlılara karşı kıskırtması 1577'den 1589'a kadar süren savaş çeşitli aşamalarla gerçekleşti. MEŞALE SAVAŞI'nda Osmanlılar kazandı. FERHAT PAŞA ANTLAŞMASI imzalandı NOT: Bu antlaşma Osmanlı Devletini doğuda en geniş sınırlarına ulaştıran antlaşmadır.</p> <p>I.Ahmet Dönemi Sebebi: Osmanlı Devletinin Celali isyanları ile uğraşmasından ve Avusturya ile savaşmasından faydalanan İran'ın saldırıya geçerek daha önce kaybettiği yerleri ele geçirmesi. NASUH PAŞA ANTLAŞMASI imzalandı</p> <p>I.Ahmet+I.Mustafa+II.Osman Dönemleri Sebebi: İran'ın vaat ettiği ipeği göndermemesi ve Osmanlı elçisini tutuklaması SERAV ANTLAŞMASI imzalandı</p> <p>IV.Murat Dönemi REVAN SEFERİ (1635): IV. Murat'ın ilk seferidir. Sebebi: İran'ın Osmanlı topraklarına saldırması ve IV.Murat'ın Anadolu'yu eşkiyalardan temizlemek istemesi. Sonucu: Revan alındı. BAĞDAT SEFERİ (1638): Sebebi: İran'ın Revan'ı geri alması Sefer : Sefer sırasında Anadolu'daki asiler ve eşkiyalar temizlendi. Bağdat alındı. (Bağdat Fatihisi) Sonucu: KASR-I ŞİRİN ANTLAŞMASI imzalandı. NOT:Bugünkü TÜRK-İRAN sınırını büyük oranda çizmiştir</p>	<ul style="list-style-type: none"> 17. yüzyılda Ege adalarının büyük bir kısmı Osmanlı hakimiyetindeydi. Fakat Girit hala Venediklilerin elindeydi. Sultan İbrahim'in padişahlığı döneminde 1645 yılında Girit adası kuşatıldı Osmanlılar ile Venedik donanması arasında çetin savaşlar yaşandı. Venedikliler 1648,1651 ve 1656 yıllarında Çanakkale Boğazını ablukaya aldılar.(Ablukayı Sadrazam Köprülü Mehmet Paşa Kaldırmıştır. IV.Mehmet Döneminde sadrazam olan Köprülü Fazıl Ahmet Paşa 1699'da Girit adasını(24 yıl sonra!) tümüyle almayı başardı. 	<p>II.Osman Dönemi II.Osman(Genç Osman)'ın Leh Seferi: Sebebi: Lehistan Erdel, Eflak ve Boğdan'ın iç işlerine karışması</p> <p>Yeniçerilerin itaatsizliği (iki kere bahşiş istediler – sefer bahşişi –müjde bahşişi)yüzünden başarılı olunamadı. (bu olay üzerine Genç Osman ilk kez yeniçeri ocağını kaldırmayı düşünmüştür)</p> <p>Lehistan ile HOTİN ANTLAŞMASI imzalandı</p> <p>IV.Mehmet Dönemi IV.Mehmet'in Leh seferi: Lehistan'ın Osmanlı'ya bağlı Kazaklara saldırması üzerine padişah IV.Mehmet sefer düzenledi. Sonuçta BUCAŞ ANTLAŞMASI imzalandı(1672) NOT: Bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin Batı'da SON TOPRAK kazandığı antlaşmadır. Bu Antlaşmayla Osmanlı Devleti Batı'daki EN GENİŞ sınırlarına ulaşmıştır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> IV. Mehmet Döneminde Sadrazam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa, Rusların Dinyeper Kazaklarının elindeki Ukrayna'ya saldırması üzere ÇEHRİN seferine çıkararak, Çehrin kalesini ele geçirdi. 1681 yılında Ruslarla Bahçesaray (Çehrin) Antlaşması imzalandı. <p>NOT: Bahçesaray Antlaşması Osmanlılar ile Ruslar arasında imzalanan ilk antlaşmadır.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">OSMANLI - AVUSTURYA İLİŞKİLERİ</div> <p>III. Murat Dönemi Avusturya Seferi Sebebi: Avusturya'nın Osmanlı kuvvetlerine saldırması, vergilerini ödemekten vazgeçmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> Osmanlı kuvvetleri SİSKA'da yenildi. <p>III. Mehmet Dönemi</p> <ul style="list-style-type: none"> III.Mehmet bizzat ordunun başında sefere çıkarak(II. Selim'in terk ettiği geleneği yeniden başlattı) EĞRİ KALESİ'ni (Eğri Fatihisi)aldı. Haçova Meydan Savaşı'nda III. Mehmet Avusturya Ordusunu ağır bir yenilgiye uğrattı. (Asker kaçtı .Asker kaçaklarının cezası idamdır ve idamdan kurtulmak için dağ köylerine sığınarak eşkiyalık faaliyetine başladılar. Bu da tımar sisteminin bozulmasında ve Celeli ayaklanmalarının çıkmasında etkilidir.) <p>NOT: Haçova meydan Savaşı Osmanlı tarihinde zafere sonuçlanan SON büyük meydan savaşıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> 1600 yılında Osmanlı Devleti KANİJE KALESİ'ni aldı. Kale komutanlığına bırakılan TİRYAKİ HASAN PAŞA (Kanije Fatihisi) kaleyi kuşatan Ferdinand'ı az bir kuvvetle yenilgiye uğrattı <p>I.Ahmet Dönemi Osmanlılar ESTERGON kalesini aldı. Avusturya'nın isteği üzerine ZİTVATOROK ANTLAŞMASI imzalandı.(1606)</p> <ul style="list-style-type: none"> Avusturya kralı protokol bakımından Osmanlı padişahına eşit sayılacak. 	<p>Osmanlı Devletinin Orta Avrupa'daki üstünlüğünü kaybetmeye başladığını göstermektedir.</p> <p>IV.Mehmet Dönemi Nedeni : Erdel, Eflak ve Boğdan Beyliklerinin Avusturya'nın kıskırtmasıyla Osmanlı Devleti'ne karşı isyan etmeleri Sonuçlar: Köprülü Mehmet Paşa isyanları bastırdı. Köprülü Fazıl Ahmet Paşa Uyvar kalesini fethetti. "Uyvar"ın önünde güçlü bir Türk" deyimi) Avusturya'nın isteği üzerine VASVAR ANTLAŞMASI imzalandı. Önemi: Duraklama döneminde Avusturya'ya karşı SON kazançlı antlaşmadır.</p> <p>II.VİYANA KUŞATMASI Sebepleri: Avusturya'ya bağlı olan Macarların ayaklanarak Osmanlıdan yardım istemeleri, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın şöhret kazanma isteği. Kuşatma ve Savaş: Avusturya'nın yardım istemesi üzerine papanın teşvikleriyle bir haçlı ittifakı kurulmaya çalışıldı. Lehistan Osmanlılara karşı Avusturya ile ittifak yaptı.Merzifonlu şehri kuşattı, fakat alamadı. Kuşatmanın uzun sürmesi düşmana vakit kazandırdı. Kırım Kuvvetleri Viyana'ya yardıma gelen Lehistan kuvvetlerini durdurmakta gereken gayreti göstermediler. Osmanlı Ordusu Avusturya ve Lehistan kuvvetleri arasında kalarak ağır bir yenilgiye uğradı. Dağılan kuvvetleriyle Belgrad'a çekilen Merzifonlu IV.Mehmet'in emriyle idam edildi. Sonuçları: Batıda Türklerin yenilebileceği ve Avrupa'dan atılabileceği düşüncesi doğdu. Avrupa devletleri KUTSAL İTTİFAK adı verilen bir haçlı birliği oluşturdular. Böylece Türklerin SAKARYA SAVAŞI'na kadar sürecek bir geri çekilme süreci başlamış oldu. KUTSAL İTTİFAK DEVLETLERİ: Avusturya, Rusya, Lehistan, Venedik ve Malta'dır. SAVAŞ: Kutsal ittifak Devletleri ile Osmanlı Devleti arasındaki savaşlar yaklaşık 16 yıl sürdü. (1683-1699) KARLOFÇA ANTLAŞMASI(1699):Avusturya, Venedik ve Lehistan ile imzalandı.Bir sene sonra da Rusya ile İSTANBUL ANTLAŞMASI imzalandı. KARLOFÇA'NIN ÖNEMİ:</p> <ul style="list-style-type: none"> Karlofça Osmanlı'nın batıda büyük ölçüde toprak kaybettiği ilk antlaşmadır Bu antlaşma ile Osmanlı'nın Orta Avrupa'daki egemenliği sona ermiştir. Osmanlı Devleti "Gerileme Dönemine girmiştir. <p>İSTANBUL ANTLAŞMASI na göre;</p> <ul style="list-style-type: none"> Azak Kalesi Rusya'ya verildi, Ruslar İstanbul'da sürekli elçi bulundurabileceklerdi. Rusların Azak kalesini almaları onların Karadeniz'e inmelerini sağlamıştır. Elçi bulundurmaları da içi işlerine karışma fırsatı edinmiştir.

DURAKLAMA DÖNEMİ İÇ İSYANLAR

MERKEZ (İSTANBUL) İSYANLARI				TAŞRA İSYANLARI	
				CELALİ İSYANLARI	EYALET İSYANLARI
<p>Bu isyanlar İstanbul'daki Kapıkulu Ocakları (özellikleri yeniçeri ve sipahiler) tarafından çıkarılan isyanlardır. Bu ayaklanmalara zaman zaman halk ve ulema sınıfı da katılmıştır.</p> <p>Sebepleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Devşirme sisteminin bozulması * Devlet yönetiminin bozulması (iktidara gelmek isteyen vezirler, saray entrikaları) * Ulufe ve cüluslerin zamanında verilmemesi veya ayarı bozuk parayla verilmesi. * "Ocak devlet içindir" anlayışının "Devlet ocak içindir" şeklinde değişmesi 				<p>Sebepleri:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Devlet yönetiminin bozulması * Ekonominin bozulması (Tımar sistemin bozulması, kuraklıktan dolayı kıtlık)ve vergilerin artması * Haçova'dan kaçan askerlerin eşkiyalıkları * Taşrada bulunan yöneticilerin, kadıların ve askerlerin halka olumsuz davranışları * Özellikle beylerbeyi ve sancak beylerinin devşirme kökenli olması nedeniyle Türk halkıyla gereken duygusal bağları kuramamaları. 	
<p>III.Murat Dönemi Ulufelerin ayarı bozuk para ile ödenmesi üzerine yeniçeriler ayaklanarak, isteklerine kavuşmuşlardır</p>	<p>Genç Osman (II.Osman) Dönemi Yeniçeriler II.Osman'ın Yeniçeri Ocağını kaldırmak istediğini anlayarak ayaklanmışlar ve Padişahı tahttan indirerek Yedikule zindanlarında boğarak öldürmüşlerdir.(1622) NOT: II.Osman bir isyan sonucu öldürülen ilk padişaktır. Bu olay Yeniçerilerin devlet içindeki gücünü artırmıştır.</p>	<p>IV.Murat Dönemi İki kez saraya yürüyen Yeniçeriler padişahın gözü önünde sadrazamı öldürdüler.</p>	<p>IV.Mehmet Dönemi Haremağaları ve saray kadınlarının devlet işlerine karışmasına kızan sipahiler ayaklandı. Padişahın 30 kadar devlet adamını istedikleri kabul edildi. Bu kişilerin cesetleri Sultan Ahmet Meydanında Çınara asıldı. Bu yüzden bu olaya VAKA-İ VAKVAKIYYE (Çınar Vakası) denir.(1656)</p>	<p>Başlıca Celali İsyancıları: Karayazıcı, Canbolatoğlu, Kalenderoğlu, Katırcıoğlu, Abaza Mehmet Paşa, Tavil Ahmet, Gürcü Nebi, Deli Hasan</p>	<p>Başlıca Eyalet İsyancıları Yemen, Bağdat, Kırım, Eflak, Boğdan Erdel, Basra Trablusgarp</p>
<p>Sonuçları:</p> <ul style="list-style-type: none"> * İstanbul'da can ve mal güvenliği kalmadı * Merkezi otorite bozulmaya devam etti. 				<p>Sonuçları</p> <ul style="list-style-type: none"> * İstanbul ve Celali isyanlarına kadar devlet otoritesini sarsmamıştır. * Devletin otoritesini sarsmaya çalışan bu isyanlar bastırılmıştır. * Avrupalılar bu isyanlara destek vermiştir <p>NOT: Bu isyanları Fransız ihtilalinden sonra başlayan "Milliyetçilik" hareketleriyle karıştırmamak gerekir. Çünkü bu dönemde henüz MİLLİ DEVLET kurma fikri ortaya çıkmamıştır.</p>	

DURAKLAMA DÖNEMİ ISLAHAT HAREKETLERİ

ISLAHATÇI PADİŞAHLAR			ISLAHATÇI SADRAZAMLAR		
I.Ahmet (1603-1617)	II.Osman(Genç Osman) (1618-1622):	IV.Murat(1623-1640): (Bağdat Fatih)	Kuyucu Murat Paşa	Tarhuncu Ahmet Paşa	Köprülüler Dönemi
<p>* Ekber ve erşed sistemini getirdi. NOT: Sancağa çıkma uygulamasını kaldıran III. Mehmet'tir (Kafes sistemi)</p>	<p><u>Islahat yapan ilk Osmanlı padişahıdır.</u> *Ulema sınıfının yetkisini azaltarak, padişahın zamana göre yasaları koyabilme gücünü artırmak istedi. *Bunların siyasetle uğraşmalarını ve devleti zayıflatmalarını önlemek istedi. *Saray dışında evlilik yaptı (sosyal alanda ilk islahat) *Kapıkulu Ocağını kaldırarak yerine Anadolu ve Suriye'deki Türklerden oluşan "milli bir ordu" kurmak ve yönetimi devşirmelerin etkisinden kurtarmak için başkenti tamamen Türk olan Anadolu'da(Yozgat, Karaman) bir şehre taşımayı düşündü. * Kılık kıyafet birliğini yapmayı düşündü *Meyhaneleri kapattı. Ancak niyetlerini fark eden yeniçeriler tarafından tahttan indirilerek öldürüldü.</p>	<p>12 yaşındayken tahta geçti. İktidarının ilk yıllarında yönetim saray kadınlarının ve Valide Kösem Sultan'ın elindeydi. 22 yaşına geldiğinde otoritesini sağlayabildi. Şu islahatları yaptı: * Yeniçerileri itaat altına aldı. *Tımarlı sipahi sayımı yaptırdı. * İlk kez şeyhülislam idam ettirdi. * İsyanlar ve isyancılarla şiddetle mücadele etti. * İçki, tütün, kahve, meyhane, kahvehane ve gece sokağa çıkma yasağı(Yatsıdan yarım saat sonra) uygulayarak asayiş sağladı.(İstanbul yangınları) (Sarıyer yangını yetimhanede çocuklar öldü) * Harcamaları kısıtlayarak, maliyeyi düzeltmeye çalıştı. * Devlet adamlarından neler yapılması gerektiğini bildiren raporlar vermelerini istedi. NOT: Bu konuda KOÇİ BEY sunduğu raporunda devletin gerileme nedenlerini ve bunların çözüm yollarını göstermiştir. Katip Çelebi.</p>	<p>I. Ahmet dönemi Sadrazamıdır. İsyanları şiddet ve baskı kullanarak bastırmıştır.</p>	<p>IV.Mehmet Dönemi sadrazamıdır. Maliyeyi düzeltmeye çalıştı. Bir sonraki bütçeyi planladı.(Tarhuncu bütçesi) (Denk bütçe) (Öldürüldü)</p>	<p>IV.Mehmet Devrinde Köprülüler soyundan Köprülü Mehmet Paşa,Fazıl Ahmet Paşa,Fazıl Mustafa Paşa ve Merzifonlu Kara Mustafa Paşa sadrazam olmuşlardır. Köprülü soyundan sadrazam olan ilk kişi Köprülü Mehmet Paşa'dır. Köprülü Mehmet Paşa kendisinden önceki sadrazamların sonlarını çok iyi bildiği için padişaha bazı şartlar ileri aşığıdaki koşullarla sadrazam olmayı kabul etmiştir: a) Saray devlet işlerine karışmayacak b) Devlet memurluklarına istediği kişileri atayabilecek. c) Kendisi hakkında bir şikayet olursa, savunması alınmadan görevden alınmayacak. d) Mahkemede yargılanacaksa halka açık olacak (Hatice valide sultan ecel garantisi verdi) NOT: Köprülü Mehmet Paşa'nın amacı istediklerini yapabileceği bir ortam hazırlamaktır. Köprülü Mehmet Paşa ŞARTLI sadrazam olan İLK ve TEK kişidir. Islahatları: *Maliyeyi düzeltti *Askeri düzeltti *Çanakkale üzerindeki Venedik ablukasını kaldırdı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa: *24 senelik bir kuşatmanın ardından Girit'i aldı.</p>

17. YY ISLAHATÇILARI : TOKMAK (Tarhuncu, Osman, Kuyucu, Murat IV. Ahmet, Köprülü) DURAKLAMA DEVRİ(17.YÜZYIL) ISLAHATLARININ GENEL KARAKTERİ VE SONUÇLARI:

- 1)- Bu yüzyılda isyanlar şiddet ve baskı ile önlenmeye çalışıldı.
- 2)- Devlet yapısında KÖKLÜ değişimler yapılamadı. Yapılmak istenenler de çıkar çevreleri tarafından engellendi.
- 3)- Geçici olarak iyi sonuçlar verse bile KALICI sonuçlar doğurmadı.
- 4)- Ayrıca Avrupa Devletleri Osmanlı Devleti'nin toparlanmasına izin vermediler.
- 5)- Batı örnek alınmadı da Fatih ve Kanuni dönemi örnek alındı